

Άννα Βίχ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ
ΜΙΑ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

μπορούμε μόνο να προσπαθήσουμε

GOETHE-INSTITUT

ΟΜΗΡΟΥ 14-16, ΤΗΛ.: 3608111

Η παρουσίαση των φωτογραφιών της Άννας Βιχ ακολουθεί τους θεματικούς κύκλους του έργου της, όπως διαδέχονταν ο ένας τον άλλο χρονικά. Η επιλογή του τρόπου τυπώματος και του μεγέθους των φωτογραφιών είχαν γίνει από την Άννα. Εμείς διαχωρίσαμε το έργο σε οκτώ ενότητες, τις οποίες και ονομάσαμε, επιλέξαμε τις φωτογραφίες κάθε ενότητας και ολοκληρώσαμε τα τυπώματα.

Γερμανία, 1964-1974: επιλεγμένα έργα (που τραβήχτηκαν κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης της φωτογράφου), πειραματισμοί πάνω στη φωτογραφική φόρμα, καθώς και η βραβευμένη φωτογραφία στον κρατικό Διαγωνισμό Νέων Φωτογράφων, με τον άντρα που χάνεται περπατώντας μέσα στα δέντρα του πάρκου της Φραγκφούρτης.

Σαν καλοτυπίες, 1980: επανεκτίμηση και επανεπεξεργασία των νεανικών φωτογραφιών από τη Γερμανία, ώστε να δίνουν μια αίσθηση παρόμοια με εκείνη των καλοτυπιών του 19ου αιώνα.

Αθήνα, 1975-1983: μικρή επιλογή ανάμεσα στα εκατοντάδες φωτογραφικά σχόλια που έκανε η φωτογράφος περιπλανώμενη στους δρόμους της Αθήνας από την πρώτη στιγμή που έφτασε στην Ελλάδα, το 1975.

Ελαιόδενδρα, 1987-1990: επιλογή από μια πολυετή εργασία πάνω στον ιστορικό αθηναϊκό Ελαιώνα.

Αποχρώντα τοπία, 1980-1984: η ανίχνευση του τοπίου της ελληνικής υπαίθρου μέσα από την εκφραστική ιδιαιτερότητα της εκτύπωσης με χρήση τονιστών.

Ελληνικός κινηματογράφος: ένα μικρό μέρος της σχέσης της φωτογράφου με την ελληνική κινηματογραφική παραγωγή, στην οποία είχε συμμετάσχει ως φωτογράφος, μοντέλ αρνητικού και ηθοποιός.

Γάτες, 1990-1996: οι αδέσποτες γάτες των αθηναϊκών δρόμων - η διάταξη των φωτογραφιών είναι ανάλογη των σελίδων που η φωτογράφος είχε στήσει για το προς έκδοση σχετικό βιβλίο.

Θάλασσα, 1994-1998: η τελευταία προσπάθεια της φωτογράφου να συνδυάσει το κολλάζ και τις δυνατότητες του ασπρόμαυρου τυπώματος με απεικονίσεις του χώρου και του χρόνου του θαλάσσιου στοιχείου.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΚΟΠΕΤΕΑΣ - ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΑΠΛΑΝΙΔΗΣ

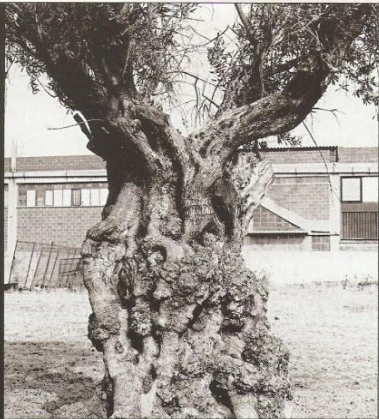
Η Hannelore Wich (Άννα Βιχ) γεννήθηκε το 1949 στο Oberrodach, ένα μικρό χωριό της Βαυαρίας. Πολύ σύντομα οι γονείς της, εργάτες σε αναζήτηση εργασίας, μετακομίζουν στη Φραγκφούρτη. Εκεί, η μικρή Χάνα θα μεγαλώσει σ' ένα διαμέρισμα συγκροτήματος μουντών εργατικών πολυκατοικιών της μεταπολεμικής Γερμανίας. Όταν ο πατέρας της, το 1964, της κάνει δώρο μια φωτογραφική μηχανή, η Άννα εγκαταλείπει το σχολείο για να σπουδάσει φωτογραφία. Το 1967 παίρνει δίπλωμα θεωρίας και πρακτικής της φωτογραφίας. Είναι μόλις 17 ετών. Την ίδια χρονιά βραβεύεται στον Κρατικό Πανγερμανικό Διαγωνισμό Νέων Φωτογράφων. Αμέσως μετά, βρίσκει δουλειά σε ένα φωτογραφικό στούντιο, εγκαταλείπει το πατρικό σπίτι και εγκαθίσταται σε κοινόβιο της οδού Γιούγκελστρασε – δρόμος γνωστός από τις καταλήψεις του, κοντά στο Πανεπιστήμιο της Φραγκφούρτης. Συχνάζει στο φημισμένο Club Voltaire, χώρο συνάντησης διανοουμένων και όσων αμφισβητούσαν τις κοινωνικές αξίες. Η Άννα εργάζεται σκληρά και διαβάζει πολύ. Φιλοσοφία, πολιτική, ιστορία τέχνης είναι πνευματικοί χώροι που εξερευνά σε βάθος με την ίδια εμμονή που χαρακτηρίζει και τις φωτογραφικές της αναζητήσεις.

Περνά ατελείωτες ώρες στον σκοτεινό θάλαμο.

Από το 1972 έως το 1975 η Άννα έζησε στο Παρίσι.

Το 1975 έρχεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα, αποφασισμένη να μείνει εδώ. Αρχίζει να φωτογραφίζει, να ανακαλύπτει την Αθήνα, την περιφέρειά της, τις γειτονίες της.

Η ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Η ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Μέρος του υλικού αυτού, μερικά χρόνια αργότερα, θα το εκδώσει σε βιβλίο. Παράλληλα κάνει Fotoillustration για το γερμανικό υπουργείο Νεολαίας, Οικογένειας και Υγείας και, το 1981, γίνεται μέλος του Συνδέσμου Καλών Τεχνών της Φραγκφούρτης μέσω του οποίου συμμετέχει σε ομαδικές εκθέσεις.

Αποφασίζει να εξελληνίσει το όνομά της και από Χάνα το κάνει απλώς...

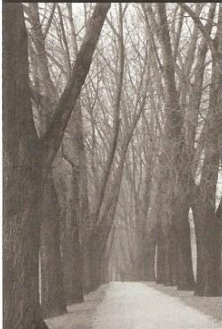
Άννα (Anna). Ταξιδεύει πολύ στο εσωτερικό της χώρας φωτογραφίζοντας αστασιότητα και συλλέγει εικόνες που αποτελούν σημαντικό φωτογραφικό αρχείο. Το 1984 επεξεργάζεται με τονιστές μια σειρά φωτογραφιών τοπίων και κάνει την πρώτη της ατομική έκθεση στην Αθήνα, στη γκαλερί *F*.

Συνεργάζεται ως ελεύθερος φωτογράφος με τα περιοδικά *Ενα* και *Και* ενώ δουλεύει στον χώρο της μόδας και του κινηματογράφου. Το 1992 εκθέτει στο Πνευματικό Κέντρο της Αθήνας σειρά φωτογραφιών της με τίτλο *Ελαιόδενδρα της Αθήνας* και κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Δόμος το βιβλίο της *Εν Αθήναις...1977*. Διδάσκει για τέσσερα χρόνια στατική φωτογραφία στη σχολή Χατζίκου. Το 1993 εκθέτει στο Ινστιτούτο Γκαίτε Αθηνών μια σειρά φωτογραφιών με τίτλο *Αθήνα 1977-1983*.

Πέντε χρόνια αργότερα, το 1998, η Άννα προετοιμάζει την έκδοση ενός βιβλίου με θέμα τις γάτες των δρόμων της Αθήνας και εργάζεται πυρετωδώς για τις εκτυπώσεις των φωτογραφιών της θάλασσας προκειμένου να τις εκθέσει. Ο χρόνος, που εκείνη πάντα τον θεωρούσε σχετικό, της επέτρεψε να προσπαθεί μόνο ως την 8-9-1998 ...

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΑΠΛΑΝΙΔΗΣ

ΤΟ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ

ΤΗΣ ΑΝΝΑΣ

Άννα, να ένα μήλο.

Διάβαζε τη ζωή όπως διαβάζαμε το αναγνωστικό – την εξερευνούσε και τη μάθαινε. Όλο εξερευνούσε και όλο μάθαινε. Αντισυμβατική – ίσως επειδή την άγγιξαν οι νεανικές εξεγέρσεις των δεκαετιών του '60 και του '70 που δεν άλλαξαν τον κόσμο αλλά συνέβαλαν στο να οργανώσουν την κοσμοθεωρία τους πολλοί από τους ανθρώπους που τις έζησαν ή τις πίστεψαν. Γερμανίδα στην Ελλάδα – συνεχώς προσπαθούσε να μη θεωρείται ξένη, μαθαίνοντας την τυπολογία της γλώσσας, που μιλούσε άψογα αλλά με έντονη προφορά. Πιο σωστά, πολίτης οπουδήποτε στον κόσμο που δέθηκε με το φως τούτης της άκρης. Ωραία – με μια ωραιότητα που δεν έμενε στις αναλογίες αλλά η πηγή της βρισκόταν βαθιά, εντός της. Γνωστή ως κινηματογραφίστρια. Κρυβόταν καλά πίσω από το επιτήδευμα. Στα γυρίσματα, στις παρέες, δασκάλα σε σχολή, φωτογράφος πλατώ σε γυρίσματα... Η δουλειά της, όμως, ήταν η κοπή αρνητικού. Όλος ο ελληνικός κινηματογράφος είχε περάσει από τα χέρια της.

Οι μεγάλοι, οι φερέλπιδες, οι μικρομηκάδες. Κοπή αρνητικού. Άνθρωπος του ενστίκτου, δούλευε σιωπηλά – αλλά πάντα γνώριζε αν οι εικόνες που έβλεπε ανάποδα είχαν κάτι να πουν.

Σε όλες τις περιπτώσεις διέγινωσσε σωστά.

Κρυβόταν καλά πίσω από το επιτήδευμα – αποσιωπώντας το καλλιτεχνικό πάθος. Η φωτογραφία. Ένας φακός διαμεσολαβεί ανάμεσα στο κίνητρο και στο θέμα, κι εκείνη, γεμάτη κίνητρα, γοητεύεται από τα θέματα και ξέρει καλά τους φακούς. Από τα είδωλα των μορφών ως τα παιχνίδια με μορφές και θέματα είναι φανερό η μεγάλη γκάμα της καλλιτέχνιδος φωτογράφου. Το γεγονός ότι δεν ανακοίνωνε δημοσίως τις προσεγγίσεις της, δεν έχει να κάνει με κρυψινοία αλλά με τη δεδομένη σεμνότητα, τη σχεδόν ντροπή, που αισθανόταν με την έκθεσή τους. Η μορφή της, ακριβοθώρητη. Την κατέγραψε ο κινηματογραφιστής Σταύρος Τορνές που την έβαλε να κάνει μια γερμανίδα ορνιθολόγο στην ταινία *Ένας ερωδιός για τη Γερμανία* – ψηλή, στα κόκκινα, προσπαθώντας να εξομαλύνει τη γοιθική προφορά της. Πέρασε πλάι μας, είχε τη δροσιά ενός ώριμου μήλου και την αγωνία μήπως και την προσέξουμε, μήπως και δεν περάσει απαρατήρητη. Δεν μας κορόιδεψε. Το υλικό στα συρτάρια της δεν της επιτρέπει να συνεχίσει να περνά απαρατήρητη. Μια έκθεση με φωτογραφίες της Άννας Βιχ. Χυμώδεις εικόνες, πτυχές μιας εύχυμης ζωής. Ένα μήλο; Άννα, να ένα άλλο. Διαβάσαμε το αναγνωστικό της Άννας και είπαμε να μείνει ανοιχτό στις αναγνώσεις...

ΗΛΙΑΣ ΚΑΝΕΛΛΗΣ

Οι βάσεις των φωτογραφικών προσπαθειών της Άννας Βιχ φαίνεται ότι είχαν τεθεί ήδη πριν από τον ερχομό της στην Ελλάδα το 1975. Η εκπαίδευση στη Γερμανία της εξασφάλισε μεθοδικότητα επιστήμονα, διεισδυτικότητα ερευνητή και επιδεξιότητα εικαστικού καλλιτέχνη. Και η ευρωπαϊκή κουλτούρα των δεκαετιών του '60 και του '70 την όπλισε με επαναστατικότητα, αλτρουισμό και περιέργεια για τη ζωή, το καινούργιο και το άγνωστο. Ο ερχομός της στην Ελλάδα μοιάζει να της έδωσε την ιδανική ευκαιρία να ξεδιπλώσει τη δημιουργική της φύση εξερευνώντας μια χώρα όπου ο μύθος, η ιστορία και η πραγματικότητα συγκρούονται καθημερινά.

Στο αρχείο της βρέθηκαν δεκάδες τετράδια παρατηρήσεων και σκέψεων για κάθε φωτογράφιση, καθώς και αναρίθμητοι πειραματισμοί για το ιδανικό καδράρισμα, τους τόνους, το τύπωμα, το μέγεθος.

Δεν σταματούσε τη δουλειά πάνω στο ίδιο θέμα παρά μόνο όταν η φωτογραφική αναπαράσταση του έφτανε σε επίπεδο να ολοκληρώσει τις σκέψεις της και τα αισθήματα της για το εικονιζόμενο. Κι αυτό μπορεί να έπαιρνε χρόνια, όπως φαίνεται από την πολυετή διάρκεια των κύκλων δη-

μιουργικής εργασίας πάνω σε συγκεκριμένα θέματα. Γιατί, πάνω απ' όλα, φαίνεται να ήταν η προσπάθεια στην οποία ένιωθε ταγμένη: να παρατηρεί το γίνεσθαι, να απομονώνει στιγμές και να σχολιάζει καταστάσεις χρησιμοποιώντας με εκφραστικό τρόπο τις τεχνικές του καλλιτεχνικού της μέσου, της φωτογραφικής μηχανής.

Και οι δύο βασικές πρακτικές της νεωτερικής φωτογραφίας, ο «εκφραστικός ρεαλισμός» και ο «εκφραστικός φορμαλισμός», ενυ-

μιας αναδρομικής έκθεσης έγκειται ακριβώς σε αυτό: στην παράθεση των διαφορετικών «προσπαθειών» για την κατάκτηση της μοναδικότητας της καλλιτεχνικής δημιουργίας. Και η Άννα Βιχ δεν προσπάθησε απλώς ...

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΚΟΠΕΤΕΑΣ

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗ

πάρχουν στο έργο της Άννας Βιχ. Από τη μια, η «καθαρή ρεαλιστική καταγραφή». Από την άλλη, η επεξεργασία φωτογραφικών τοπίων με φωτογραφικές τεχνικές οισνει καλοτυπίας και τονικών αποχρώσεων, ώστε η εικονιζόμενη πραγματικότητα να παραχωρεί προτεραιότητα σε «πλαστικά» στοιχεία της εικόνας.

Λένε ότι η μεγαλύτερη γοητεία

